

A Hofstätter-

g y ű j t e m é n y

1. Reinhold Hofstätter 1927-2013
2. A Dorotheum aukciósház
Hofstätter-gyűjteményről készült külön kiadványa, 2017.

3. Hofstätter Scwallenbach-i kastélya

A HOFSTÄTTER-GYŰJTEMÉNY

Reinhold Hofstätter (1927-2013) régiségkereskedő lobbanékony természetéről, extravagáns életmódjáról és világhírű gyűjteményéről legendák keringtek.¹ Üzleti érzékét irigyei és csodálói egyaránt elismerték, de nem hiányoztak a különbségét firtató mendemondák sem: fényűző, osztrák vidéki kúriájában medvét tartott, bécsi otthonában, melynek egy része nyilvános kiállítóterként funkcionált, a látogatókat egy papagájjal a vállán fogadta.

Az egyik történet szerint Hofstätter 1953-ban nagypjától egy aranyórát kapott ajándékba, melyet azonnal eladott, és az így kézhez kapott összegből nyitotta meg első régiségüzletét a Dorotheergassén, Bécsben. Felsőfokú végzettséggel nem rendelkezett, de zseniális üzleti érzékének, hatalmas tudásvágyának, valamint a művészetek iránt érzett szenvedélyének köszönhetően hamarosan újabb boltot nyitott. Vérteli kereskedő volt: a visszaemlékezések

szerint kollekcója bármely darabját gondolkodás nélkül értékesítette, ha úgy érezte, jó árat kap érte. Nyitott és kíváncsi természete a műgyűjtésben is megmutakozott: a késő középkortól egészen a Jugendstilig, a bécsi szecesszióig terjedt az érdeklődési köre, gyűjteményében pedig iparművészeti tárgyak, bútorok, szőnyegek, festmények és porcelánok egyaránt szerepeltek. Befolyása jócskán átívelt az osztrák határokon, aktív szereplőként vett részt a

JEGYZETEK:

- 1 Nina Schedlmayer: Showroom and der Strudlhofstiege. Weltkunst, 08.05.2017.

nemzetközi műkereskedelemben. Hofstätter képzőművészeti gyűjteményében késő gótikus szárnyasoltárok, németalföldi és itálai reneszánsz mesterek, illetve az osztrák biedermeier legjelentősebb képviselőjének, Ferdinand Georg Waldmüllernek az alkotásai is helyet kaptak.

Halála után örökösei a közel 600 darabos gyűjteményt több részletben értékesítették. Az első, a német Lempertz aukciósház által rendezett árverést élénk érdeklődés és figyelem kísérte, az

összeületési ára az alig 20 tételnek meghaladta a 2,2 millió eurót. A következő években az osztrák Dorotheum aukciósház folytatta a kollektív értékesítést, a legmagasabb árat – 203 ezer eurót – az egyik Waldmüller festmény érte el.

A Hofstätter-gyűjteményben a magyarokat Patkó Károly reprezentálta. Néhány Vasarely grafika mellett, több tucat korai rézkarcot, illetve a római időszakból származó képeket birto- kolt Patkótól. Hofstätter valószínűleg a művész bátyja, Paumkirchner Rudolf által Bécsben ren-

dezett Patkó kiállítások során vásárolhatta meg a műveket. Paumkirchner elszántan igyekezett nemzetközi hírnevet szerezni néhai öccsének, és az ötvenes években két kiállítást rendezett a hagyatékban maradt művekből Bécsben, majd újabb kettőt Londonban.

A Grünergassén lévő Neue Galerie, ahol a második kiállítás is helyet kapott, és ahol a most aukcióra kerülő festmény is szerepelt, csupán néhány percnyi sétára volt Hofstätter belvárosi üzletétől.

3. Patkó Károly: *Subiaco, 1930*
magántulajdon,
egykor a Hofstätter-gyűjteményben

4. Patkó Károly: *Olasz vidék, 1931 körül*
magántulajdon,
egykor a Hofstätter-gyűjteményben

KÉT BÉCSI KIÁLLÍTÁS²

A Patkó család osztrák gyökereit figyelembe véve nem meglepő, hogy Paumkirchner Rudolf – bár ekkor már Londonban élt – először Bécsben próbált szerencsét testvére képeivel. 1950-ben Jörg Lampe művészettörténész közreműködésével került megrendezésre Patkó Károly hagyatéki kiállítása a bécsi Konzerthausban³.

A bemutatott darabok közül a legmagasabb árat,

9000 schillinget a *Krumplihámozás* című olajfestményért kértek, egy női akt 8000, míg egy tégláégetőt ábrázoló temperafestmény már csak 3200 schillingbe került. Mindez annak fényében, hogy ekkoriban Ausztriában a bruttó átlagbér 876 schilling volt,⁴ igen borsos árakat jelentett. 1955 márciusában ismét Bécsben voltak láthatóak Patkó művei⁵. Tizenegy festménye, vala-

mint több tucat rézkarc és akvarell az amerikai Walter Steinberg kompozícióival közösen kerültek bemutatásra Otto Kallir-Nirenstein műkereskedő Neue Galerie-jében. Itt szerepelt a most aukcióra kerülő, Pátzay Pál műtermét ábrázoló festmény is.

A gyűjtemény darabjai a 28, 29, 42, 97, 98 számok alatt szerepelnek a katalógusban.

KELEN ANNA

2 Bővebben Isd: Kelen Anna: Patkó Károly műveinek utóélete és eddig ismeretlen kiállításai. Artmagazin, 2016/1. 58-62.

3 *Karl Patko. Oel, Tempera, Aquarelle.* Foyer des Wiener Konzerthaus, Bécs, 1950. február 25. – március 23.

4 Beschäftigung und Durchschnittseinkommen pro Arbeitnehmer pro Monat in Schilling Brutto/Netto. Forrás: 2. ábra in: <http://www.wifo.ac.at/bibliothek/archiv/MOBE/1958Heft10Beil54.pdf>

5 Karl Patko, Gemälde und Graphik. Walter Steinberg, Abstrakte Kompositionen. Neue Galerie, Bécs, 1955. március 26. – április 24.

PATKÓ KÁROLY (1895-1941)

Pátzay Pál műtermében (Szobrászműterem), 1931

Tempera, fa, 142x100 cm
Jelezve jobbra lent: Patkó Róma 1931

Kezdő ár: 3 600 000 Ft / 11 250 EUR
Becsérték: 5 000 000 – 7 000 000 Ft
Estimated value: 15 625 – 21 875 EUR

PROVENIENCIA:

- egykor Paumkirchner Rudolf (Patkó Károly testvére)
- majd Reinhold Hofstätter (Bécs) gyűjteményében

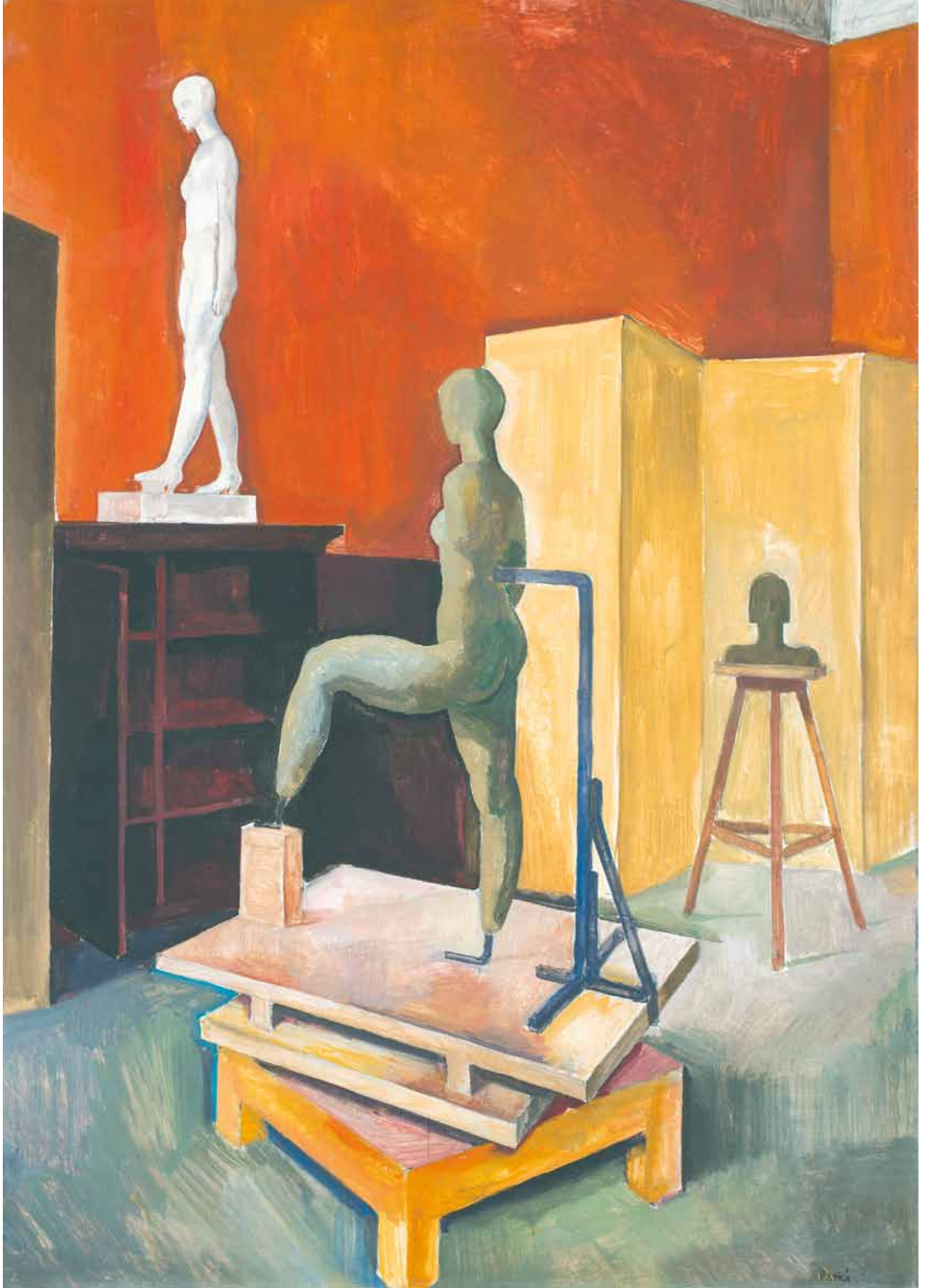
KIÁLLÍTVA:

- Patkó Károly festőművész gyűjteményes kiállítása. Ernst Múzeum, Budapest, 1932. katalógus: 89. (*Szobrászműterem*)
- Karl Patko, Gemälde und Graphik. Walter Steinberg, Abstrakte Kompositionen. Neue Galerie, Bécs, 1955. március 26. – április 24. katalógus: 2. (*Im Atelier des Bildhauers Patzay Pal*)

Patkó

1. A Római Magyar Akadémia műtermében, lent Patkó Károly és Pátzay Pál
Fotó: Pesti Napló, 1930

2. Pátzay Pál és szobra a Római Magyar Akadémia előtt, 1929 körül

2. Felice Casorati: *Lo Studio*, 1934 magántulajdon

PÁTZAY PÁL MŰTERMÉBEN

Patkó Károly és Pátzay Pál a Római Magyar Akadémia ösztöndíjas hallgatóiként érkeztek az olasz fővárosba 1928-ban. Pátzay útja a novecentóig és Rómáig nem volt olyan magától értetődő, mint évfolyamtársainak, akik főként a Szőnyi István köré csoportosuló, ún. Árkádia nemzedék tagjaiból verbuválódtak. Pátzay első kiállítását 1917-ben Kassák Lajos szervezte a MA folyóirathoz tartozó helyiségben, és az aktivista művészek 1919-es kiállításának aláírói közt ott szerepel a neve többek közt Moholy-Nagy László, Bortnyik Sándor és

Mattis-Tetusch János társaságában. Tihanyi Lajos ugyanebben az évben készült, híres portré-sorozatában pedig Ady, Kosztolányi, Babits és Bölöni György mellett, Pátzayt is megörökítette. A római ösztöndíj Pátzay művészetében is fordulatot hozott, ekkor fordult a klasszicizmus felé, amelynek egyik legszebb példája az 1937-es párizsi világkiállításon díjat nyert, monumentális Szent István király szobra. A most felbukkant festmény és a hozzá tartozó akvarell Pátzay római műtermét ábrázolja, ugyanazzal a berendezéssel, szobrászállvánnyal

és kellékekkel, ahogyan a Pesti Napló c. újságban is látható. Patkó az ösztöndíjas évek alatt Aba-Novák Vilmostal együtt beutazta Olaszországot, ekkor készült képei így főként ezeknek az utazásoknak állítanak emléket.

Patkó Károlynak nagyon kevés olyan képe van, amely kifejezetten a Római Iskolára és az ottani mindennapokra reflektál, az itt látható műterem képen kívül csupán egyet ismerünk, ez pedig a hasonló méretű, és néhány éve szintén Bécsben felbukkant, *Római Magyar Akadémiában*.

KELEN ANNA

